

Vergaderjaar 1990-1991

21 967

Wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie, de Ambtenarenwet 1929, de Beroepswet en enkele andere wetten (integratie raden van beroep/Ambtenarengerechten en arrondissementsrechtbanken; vereenvoudiging regelingen vorming en bezetting kamers)

Nr. 6

NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 17 juli 1991

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel I wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel L komt te luiden:

L

Artikel 72 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Het gerechtshof te Amsterdam vormt en bezet op voorstel van de president een kamer onder de benaming van ondernemingskamer.

2. In het zesde lid wordt «de artikelen 10 tot en met 14e» vervangen door: de artikelen 11 tot en met 14e.

2. Onderdeel M komt te luiden:

M

Artikel 73 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Het gerechtshof te Arnhem vormt en bezet op voorstel van de president een bijzondere kamer die is belast met het behandelen van en beslissen op vorderingen als bedoeld in de artikelen 15a en 15c van het Wetboek van Strafrecht en het behandelen en beslissen van zaken in beroep als bedoeld in artikel 13 van het Wetboek van Strafrecht en artikel 509v van het Wetboek van Strafvordering.

2. In het vijfde lid wordt «de artikelen 10 tot en met 14e» vervangen door: de artikelen 11 tot en met 14e.

B

Na artikel I worden drie nieuwe artikelen Ia, Ib en Ic ingevoegd, luidende:

ARTIKEL Ia

In artikel 33, derde lid, van de Wet gewetensbezwaren militaire dienst (Stb. 1980, 6) vervalt in de tweede volzin «10,».

ARTIKEL Ib

In artikel 39 van de Wet op de Accountants-administratieconsulenten (Stb. 1972, 748) wordt «12, eerste lid, met uitzondering van de onderdelen d en e,» vervangen door: 12, eerste lid, met uitzondering van onderdeel d,.

ARTIKEL Ic

In artikel 50, eerste lid, van de Wet op de Registeraccountants (Stb. 1962, 258) wordt «12, eerste lid, met uitzondering van de onderdelen d en e,» vervangen door: 12, eerste lid, met uitzondering van onderdeel d,.

C

In artikel III wordt een nieuw onderdeel Da ingevoegd, luidende:

Da

In artikel 426a, tweede lid, wordt «Het lid van een enkelvoudige kamer» vervangen door: Degene die zitting heeft in een enkelvoudige kamer.

D

Artikel VI komt te luiden:

ARTIKEL VI

De Wet op de samenstelling van de burgerlijke gerechten (Stb. 1978, 565) wordt als volgt gewijzigd:

A

De artikelen 2 tot en met 5b komen te luiden:

Artikel 2

1. De Hoge Raad bestaat uit een president, ten hoogste zeven vice-presidenten, ten hoogste 26 raadsheren en raadsheren in buitengewone dienst tot ten hoogste de helft van het aantal raadsheren dat ten hoogste kan worden benoemd.
2. Het openbaar ministerie bij de Hoge Raad bestaat uit een procureur-generaal, ten hoogste dertien advocaten-generaal en advocaten-generaal in buitengewone dienst tot ten hoogste de helft van het aantal advocaten-generaal dat ten hoogste kan worden benoemd.
3. Bij de Hoge Raad wordt een griffier benoemd.

Artikel 3

1. De gerechtshoven bestaan uit een president, vice-presidenten, raadsheren en raadsheren-plaatsvervangers.
2. Het openbaar ministerie bij de gerechtshoven bestaat uit een procureur-generaal en advocaten-generaal.
3. Bij de gerechtshoven wordt een griffier benoemd.
4. De president en de vice-presidenten van en de raadsheren in een gerechtshof zijn van rechtswege raadsheer-plaatsvervanger in de overige gerechtshoven.

Artikel 4

1. De arrondissementsrechtbanken bestaan uit een president, vice-presidenten, rechters en rechters-plaatsvervangers.
2. Het arrondissementsparket bestaat uit officieren van justitie, verkeersschouten en plaatsvervangende officieren van justitie.
3. Bij de arrondissementsrechtbanken wordt een griffier benoemd.
4. De president en de vice-presidenten van en de rechters in een arrondissementsrechtbank zijn van rechtswege rechter-plaatsvervanger in de overige arrondissementsrechtbanken.

Artikel 5

1. De kantongerechten bestaan uit een of meer kantonrechters en kantonrechters-plaatsvervangers.
2. Bij de kantongerechten wordt een griffier benoemd.
3. De kantonrechters zijn van rechtswege kantonrechter-plaatsvervanger in de overige kantons.

Artikel 5a

Bij koninklijk besluit worden vastgesteld:

- a. het aantal vice-presidenten en raadsheren dat bij elk gerechtshof ten hoogste kan worden benoemd,
- b. het aantal vice-presidenten en rechters dat bij elke arrondissementsrechtbank ten hoogste kan worden benoemd, en c. het aantal kantonrechters dat bij elk kantongerecht ten hoogste kan worden benoemd.

Artikel 5b

1. Voor de toepassing van artikel 2 worden de president van, de vice-presidenten van, de raadsheren in, de procureur-generaal en de advocaten-generaal bij de Hoge Raad aan wie buitengewoon verlof zonder behoud van bezoldiging is verleend, voor de duur van dat verlof en gedurende ten hoogste een jaar daarna buiten beschouwing gelaten.
2. Voor de toepassing van de artikelen 3 en 4 worden de presidenten aan wie buitengewoon verlof zonder behoud van bezoldiging is verleend, voor de duur van dat verlof en gedurende ten hoogste een jaar daarna buiten beschouwing gelaten.
3. Voor de toepassing van het op grond van artikel 5a vastgestelde koninklijk besluit worden de rechterlijke ambtenaren aan wie buitengewoon verlof met behoud van bezoldiging is verleend, voor de duur van dat verlof en gedurende ten hoogste een jaar daarna buiten beschouwing gelaten.

B

In artikel 5c wordt na «de artikelen 2, 3, 4, en 5» ingevoegd: en van het op grond van artikel 5a vastgestelde koninklijk besluit.

E

Artikel VII wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel C komt artikel 4, derde lid, te luiden:
3. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde treedt een kamer van de arrondissementsrechtbank als bedoeld in het eerste lid, onderscheidenlijk de arrondissementsrechtbank, in de plaats van het Ambtenarengerecht en treedt de president van de arrondissementsrechtbank in de plaats van de voorzitter van het Ambtenarengerecht.
2. In onderdeel C wordt aan artikel 4 een nieuw lid toegevoegd, luidende:
 4. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde strekt het rechtsgebied van de arrondissementsrechtbank te Zwolle zich tevens uit over het kanton Deventer.

3. Onderdeel D komt te luiden:

D

Artikel 5 komt te luiden:

Artikel 5

Een kamer als bedoeld in artikel 4, eerste lid, bestaat uit drie rechters.

4. Onderdeel E komt te luiden:

E

De artikelen 6 tot en met 10, 14a en 15 vervallen.

5. De onderdelen F tot en met H vervallen.

6. Onderdeel J komt te luiden:

J

De artikelen 17 tot en met 22 vervallen.

7. De onderdelen K tot en met N vervallen.

8. De aanhef van onderdeel O komt te luiden:

Voor artikel 23 worden in afdeling II van hoofdstuk I van titel II twee nieuwe artikelen 22a en 22b ingevoegd, luidende:

9. In onderdeel Q wordt «23d» vervangen door: «23e».

10. Onderdeel R wordt als volgt gewijzigd:

1. De aanhef komt te luiden:

Na artikel 23 worden vier nieuwe artikelen 23a, 23b, 23c en 23d ingevoegd, luidende:

2. Artikel 23c komt te luiden:

Artikel 23c

Artikel 22b is van overeenkomstige toepassing.

3. Na artikel 23c wordt een nieuw artikel 23d ingevoegd, luidende:

Artikel 23d

De voorzitter, de ondervoorzitters, de leden, de plaatsvervangende leden of enig ander ambtenaar die zich voor ingevolge deze wet te verrichten werkzaamheden begeeft buiten zijn woonplaats of buiten de plaats waar de Centrale Raad van Beroep is gevestigd, heeft aanspraak op vergoeding volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels.

F

Artikel VIII wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel B komt te luiden:

B

Artikel 5 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Een kamer als bedoeld in artikel 4 bestaat uit twee tot de rechterlijke macht behorende leden en een militair lid van de zeemacht, de landmacht of de luchtmacht, naar gelang het aangevallen besluit, de aangevallen handeling of weigering om te besluiten of te handelen wordt beheerst door de algemeen verbindende voorschriften voor de zeemacht, de landmacht of de luchtmacht. Het militaire lid treedt niet op als voorzitter.

2. Het derde lid, onderdeel b, komt te luiden:

b. deel uitmaken van het bestuur of in dienst zijn van een vereniging van militairen. Onder vereniging van militairen is voor de toepassing van deze bepaling een verband van verenigingen en een onderdeel van een vereniging begrepen.

3. Het vierde lid vervalt.

4. Aan het artikel worden drie nieuwe leden toegevoegd, luidende:

4. Een militair lid wordt door Onze Minister benoemd voor de tijd van vier jaren. Het lid is bij zijn aftreden eenmaal herbenoembaar. Op zijn verzoek wordt het lid door Onze Minister ontslag verleend.

5. In geval van gelijktijdige benoeming geldt als oudstbenoemde het lid wiens naam in het benoemingsbesluit het eerst is vermeld en zo vervolgens. Heeft de benoeming plaats gehad bij verschillende besluiten van gelijke datum, dan wordt het laagst genummerde besluit geacht het eerst te zijn genomen en zo vervolgens.

6. Ten aanzien van een militair lid zijn de artikelen 11 tot en met 14e van de Wet op de rechterlijke organisatie (Stb. 1972, 463) van overeen-

komstige toepassing, met dien verstande dat mede ontslag wordt verleend:

- a. bij ontslag, anders dan eervol, uit de militaire dienst, of
- b. bij ontslag uit de militaire dienst ter zake van onbekwaamheid of ongeschiktheid anders dan uit hoofde van een ziekte of een gebrek, en dat mede schorsing plaats heeft indien het militaire lid in zijn militaire ambt is geschorst.

2. Na onderdeel B wordt een nieuw onderdeel C ingevoegd, luidende:

C

Na artikel 5 wordt een nieuw artikel 5a ingevoegd, luidende:

Artikel 5a

1. Alvorens zijn ambt te aanvaarden, legt het militaire lid de eden of verklaring en beloften af die voor rechterlijke ambtenaren zijn voorgescreven.
2. De beëdiging geschiedt ten overstaan van de president.

G

Artikel wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel A wordt aan artikel 1, eerste lid, toegevoegd:

Een meervoudige kamer bestaat uit drie rechters.

2. In onderdeel A komt artikel 1, derde en vierde lid, te luiden:

3. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde treedt een kamer van de arrondissementsrechtbank als bedoeld in het eerste lid, onderscheidenlijk de arrondissementsrechtbank, in de plaats van de raad van beroep en treedt de president van de arrondissementsrechtbank in de plaats van de voorzitter van de raad van beroep.

4. Voor de gevallen waarin in een wettelijk voorschrift wordt verwezen naar de raad van beroep treedt een kamer van de arrondissementsrechtbank als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderscheidenlijk de arrondissementsrechtbank, in de plaats van de raad van beroep.

3. In onderdeel A wordt aan artikel 1 een nieuw lid toegevoegd, luidende:

5. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde strekt het rechtsgebied van de arrondissementsrechtbank te Zwolle zich tevens uit over het kanton Deventer.

4. Onderdeel D komt te luiden:

D

De artikelen 4 tot en met 13 vervallen.

5. De onderdelen E tot en met H vervallen.

6. Onderdeel J komt te luiden:

J

De artikelen 14a tot en met 17, de aanduiding «paragraaf 1a», het

opschrift van die paragraaf «Gerechtsauditeurs» en de artikelen 19a tot en met 20 vervallen.

7. De onderdelen K en L vervallen.

8. Onderdeel P komt te luiden:

P

De artikelen 24 en 25 vervallen.

9. Onderdeel Q vervalt.

10. Onderdeel T komt te luiden:

T

De artikelen 28 tot en met 30 vervallen.

11. De onderdelen U en V vervallen.

12. De aanhef van onderdeel W komt te luiden:

Voor artikel 31 wordt in paragraaf 2 van hoofdstuk II van titel I een nieuw artikel 30a ingevoegd, luidende:

13. In onderdeel X wordt «titel II» vervangen door: titel I.

14. Na onderdeel X worden twee nieuwe onderdelen Xa en Xb ingevoegd, luidende:

Xa

Artikel 31, eerste en tweede lid, komt te luiden:

1. De Centrale Raad bestaat uit een voorzitter, ondervoorzitters, leden en plaatsvervangende leden.

2. Bij koninklijk besluit wordt vastgesteld het aantal ondervoorzitters en leden dat ten hoogste kan worden benoemd.

Xb

Artikel 31a komt te luiden:

Artikel 31a

1. Voor de toepassing van artikel 31, eerste lid, wordt de voorzitter aan wie buitengewoon verlof zonder behoud van bezoldiging is verleend, voor de duur van dat verlof en gedurende ten hoogste een jaar daarna buiten beschouwing gelaten.

2. Voor de toepassing van het op grond van artikel 31, tweede lid, vastgestelde koninklijk besluit worden de rechterlijke ambtenaren aan wie buitengewoon verlof zonder behoud van bezoldiging is verleend, voor de duur van dat verlof en gedurende ten hoogste een jaar daarna buiten beschouwing gelaten.

3. Voor de toepassing van het op grond van artikel 31, tweede lid, vastgestelde koninklijk besluit worden de rechterlijke ambtenaren die zijn aangesteld voor het vervullen van een gedeeltelijke werktijd, geteld overeenkomstig de breuk die hun werktijd aangeeft.

15. Onderdeel Ee wordt als volgt gewijzigd:

1. De aanhef komt te luiden:

Na het nieuwe artikel 40 worden vijf nieuwe artikelen 40a, 40b, 40c, 40d en 40e ingevoegd, luidende:

2. Artikel 40d komt te luiden:

Artikel 40d

De artikelen 26 en 30a zijn van overeenkomstige toepassing.

3. Na artikel 40d wordt een nieuw artikel 40e ingevoegd, luidende:

Artikel 40e

De voorzitter, de ondervoorzitters, de leden, de plaatsvervangende leden of enig ander ambtenaar die zich voor ingevinge deze wet te verrichten werkzaamheden begeeft buiten zijn woonplaats of buiten de plaats waar de Centrale Raad van Beroep is gevestigd, heeft aanspraak op vergoeding volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels.

16. Na onderdeel Ff wordt een nieuw onderdeel Ffa ingevoegd, luidende:

Ffa

In artikel 81, tweede lid, wordt «, hetwelk in de door Ons ter uitvoering van artikel 1, tweede lid, vastgestelde algemene maatregel van bestuur het eerst is genoemd» vervangen door: binnen het rechtsgebied waarvan de klager die het klaagschrift als eerste heeft ondertekend, woont.

H

Na artikel XV worden twee nieuwe artikelen XVa en XVb ingevoegd, luidende:

ARTIKEL XVa

Artikel 1 van de Wet van 16 augustus 1951 (Stb. 386) tot openstelling van rechterlijke betrekkingen, advocatuur en notariaat voor bepaalde groepen van Indische juristen, notarissen en candidaat-notarissen wordt als volgt gewijzigd:

A

In onderdeel a wordt voor «35» ingevoegd: 29a,.

B

Onderdeel b komt te luiden:

b. in afwijking van het bepaalde bij of krachtens artikel 34 van de Beroepswet worden benoemd tot de in dat artikel vermelde ambten;

ARTIKEL XVb

In artikel 33 van de Wet tarieven gezondheidszorg (Stb. 1980, 646) vervalt «in de Beroepswet (Stb. 1955, 47) bedoelde raden van beroep en de daar bedoelde».

I

Artikel XVI wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel A komt te luiden:

A

Artikel 109 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Het College bestaat uit een voorzitter, leden en plaatsvervangende leden.

2. Het derde lid vervalt.

2. In onderdeel B wordt in artikel 109a, eerste lid, «(Stb. 1972, 461)» vervangen door: (Stb. 1972, 463).

3. Na onderdeel B wordt een nieuw onderdeel Ba ingevoegd, luidende:

Ba

Artikel 110 komt te luiden:

Artikel 110

1. De voorzitter, de leden en de plaatsvervangende leden worden bij koninklijk besluit voor het leven benoemd en op eigen verzoek ontslagen. Bij het bereiken van de leeftijd van 70 jaren wordt hun bij koninklijk besluit ontslag verleend met ingang van de eerstvolgende maand.

2. De secretaris wordt bij koninklijk besluit benoemd en ontslagen.

3. De adjunct-secretarissen, de plaatsvervangende secretarissen en de overige ambtenaren worden benoemd en ontslagen door Onze Minister van Justitie.

4. De koninklijke besluiten, bedoeld in het eerste en tweede lid, worden genomen op voordracht van Onze Minister van Justitie.

4. Onderdeel C komt te luiden:

C

Artikel 111 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De voorzitter, de leden en de plaatsvervangende leden moeten Nederlander zijn en voldoen aan de in artikel 48, eerste lid, van de Wet op de rechterlijke organisatie gestelde vereisten voor benoembaarheid tot rechter in een arrondissementsrechtbank.

2. Het tweede lid komt te luiden:

2. De secretaris, de adjunct-secretarissen en de plaatsvervangende

secretarissen moeten Nederlander zijn. De secretaris moet ten tijde van de benoeming de leeftijd van 25 jaren hebben bereikt.

3. In het vierde lid wordt «De voorzitter, de ondervoorzitters, de plaatsvervangende voorzitters, de leden» vervangen door: De voorzitter, de leden, de plaatsvervangende leden.

4. Het vijfde lid vervalt.

5. In onderdeel D komt artikel 111a te luiden:

Artikel 111a

De voorzitter en de leden kunnen niet tevens advocaat, procureur of notaris zijn. Het is hun verboden enige betrekking te vervullen die niet het karakter van nevenbetrekking draagt.

6. Onderdeel E komt te luiden:

E

Artikel 112 wordt als volgt gewijzigd:

1. De aanhef van het eerste lid komt te luiden:

De bezoldiging van de voorzitter, de leden, de secretaris en de adjunct-secretarissen geschiedt overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 1, 2 en 6 tot en met 9 van de Wet op de bezoldiging van de rechterlijke ambtenaren, met dien verstande dat:

2. In het eerste lid, onderdeel a, wordt «ondervoorzitters» vervangen door: leden.

3. In het eerste lid, onderdeel b, onder 1°, wordt «een plaatsvervangende voorzitter» vervangen door: een plaatsvervangend lid en wordt «een ondervoorzitter» vervangen door: een lid.

4. In het eerste lid, onderdeel b, onder 2°, wordt «een plaatsvervangende voorzitter van een raad van beroep» vervangen door: een rechter-plaatsvervanger in een arrondissementsrechtbank.

5. In het tweede lid, eerste volzin, vervalt «leden en de».

6. In het tweede lid, tweede volzin, wordt «de leden en de plaatsvervangende griffiers bij de raden van beroep» vervangen door: de waarnemende griffiers bij de arrondissementsrechtbanken.

7. Na onderdeel E wordt een nieuw onderdeel Ea ingevoegd, luidende:

Ea

Artikel 113 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt «de voorzitter, de ondervoorzitters en bezoldigde plaatsvervangende voorzitters» vervangen door: de voorzitter, de leden en de bezoldigde plaatsvervangende leden.

2. In het tweede lid wordt «ondervoorzitter of plaatsvervangende voorzitter» vervangen door: lid of plaatsvervangend lid.

8. Onderdeel F komt te luiden:

F

Artikel 114, eerste lid, komt te luiden:

1. De voorzitter, de leden, de plaatsvervangende leden, de secretaris, de adjunct-secretarissen en de plaatsvervangende secretarissen leggen de eden of verklaring en beloften af die voor rechterlijke ambtenaren zijn voorgeschreven.

9. Onderdeel G komt te luiden:

G

Artikel 117, derde lid, komt te luiden:

3. Het bepaalde bij of krachtens de artikelen 42, 45 tot en met 52, eerste lid, 53 tot en met 70, 72 tot en met 78 en 80 van de Beroepswet (Stb. 1955, 47) is van overeenkomstige toepassing.

10. Onderdeel H wordt als volgt gewijzigd:

1. De aanhef komt te luiden:

Na artikel 117 worden vier nieuwe artikelen 117a tot en met 117d ingevoegd, luidende:

2. Na artikel 117c wordt ingevoegd:

Artikel 117d

De voorzitter, de leden, de plaatsvervangende leden of enig ander ambtenaar die zich voor ingevolge deze wet te verrichten werkzaamheden begeeft buiten zijn woonplaats of buiten de plaats waar het College is gevestigd, heeft aanspraak op vergoeding volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels.

11. In onderdeel I komt artikel 119, tweede lid (nieuw), te luiden:

2. De voorzitter kan worden vervangen door een lid of een plaatsvervangend lid.

J

Artikel XVII wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid vervalt «in hetzelfde ressort als waarin de standplaats van de desbetreffende raad van beroep is gelegen.».

2. Het achtste tot en met elfde lid vervallen.

3. Aan het artikel worden drie nieuwe leden toegevoegd, luidende:

8. De benoemingen van de leden van een Ambtenarengerecht die niet tevens president van, vice-president van of rechter in een arrondissementsrechtbank zijn en van de leden van een Ambtenarengerecht die niet tevens rechter-plaatsvervanger zijn in de arrondissementsrechtbank waarvan de zetel gelijk is aan de standplaats van het desbetreffende Ambtenarengerecht, worden van rechtswege gewijzigd in een benoeming tot rechter-plaatsvervanger in de arrondissementsrechtbank

waarvan de zetel gelijk is aan de standplaats van het desbetreffende Ambtenarengerecht, mits zij voldoen aan de eisen, genoemd in artikel 48 van de Wet op de rechterlijke organisatie. De datum van benoeming in het latere ambt wordt gelijkgesteld met de datum van benoeming in het eerdere ambt.

9. De benoeming van een vaste deskundige van een raad van beroep wordt van rechtswege gewijzigd in een gelijke benoeming bij de arrondissementsrechtbank waarvan de zetel gelijk is aan de standplaats van de desbetreffende raad van beroep. De datum van benoeming in het latere ambt wordt gelijkgesteld met de datum van benoeming in het eerdere ambt.

10. De benoeming van een ondervoorzitter van het College van beroep studiefinanciering wordt van rechtswege gewijzigd in een benoeming tot lid van het College. De benoeming van een plaatsvervangend voorzitter van het College wordt van rechtswege gewijzigd in een benoeming tot plaatsvervangend lid van het College. De benoeming van een lid van het College wordt van rechtswege gewijzigd in een benoeming tot plaatsvervangend lid van het College, mits het voldoet aan de eisen, genoemd in artikel 48 van de Wet op de rechterlijke organisatie. De datum van benoeming in het latere ambt wordt gelijkgesteld met de datum van benoeming in het eerdere ambt.

K

Na artikel XVII worden twee nieuwe artikelen XVIIa en XVIIb ingevoegd, luidende:

ARTIKEL XVIIa

1. De gewezen voorzitters en ondervoorzitters van de raden van beroep hebben gedurende vijf jaren na de inwerkingtreding van deze wet geen zitting in een kamer voor burgerlijke zaken of een kamer voor strafzaken, indien zij aan de president van de arrondissementsrechtbank hebben meegedeeld daartegen bezwaar te hebben.

2. De vice-presidenten van en de rechters in de arrondissementsrechtbanken hebben gedurende vijf jaren na de inwerkingtreding van deze wet geen zitting in een kamer voor bestuursrechtelijke zaken, indien zij aan de president van de arrondissementsrechtbank hebben meegedeeld daartegen bezwaar te hebben.

ARTIKEL XVIIb

Een gewezen ondervoorzitter van een raad van beroep die binnen twee jaren na de inwerkingtreding van deze wet rechter wordt in een arrondissementsrechtbank waarvan de zetel een andere is dan de standplaats van de desbetreffende raad van beroep en wiens bezoldiging daardoor op een lager bedrag zou moeten worden bepaald, wordt voor de bezoldiging gelijkgesteld met een rechter in de arrondissementsrechtbank waarvan de zetel gelijk is aan de standplaats van die raad van beroep.

TOELICHTING ALGEMEEN

1. Oogmerk

Deze nota van wijziging heeft een driedelige doelstelling:

- het beëindigen van de deelneming door leken-leden aan de rechtspraak in sociale-zekerheidszaken en in burgerlijke ambtenarenzaken en het met elkaar in overeenstemming brengen van het aantal militaire leden dat kan deelnemen aan de militaire ambtenarenrechtspraak en de militaire straf- en tuchtrechtspraak;
- het vereenvoudigen van de regelingen betreffende de samenstelling van de rechterlijke colleges;
- het aanvullen van de overgangsbepalingen van het wetsvoorstel.

Voorts zijn enkele technische verbeteringen en kleine aanpassingen in het wetsvoorstel aangebracht.

2. Deelneming aan de rechtspraak door leken-leden

In de memorie van toelichting (blz. 13) is reeds vermeld dat er, mede in het perspectief van de integratie, gereede aanleiding is, de deelneming door leken-leden aan de rechtspraak in sociale-zekerheidszaken en in ambtenarenzaken te heroverwegen. De in de memorie van toelichting bedoelde adviezen zijn inmiddels ontvangen, terwijl voorts het nodige overleg heeft plaatsgevonden, onder andere met de rechterlijke macht en de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak.

Mede op basis daarvan heeft de in het vooruitzicht gestelde heroverweging plaatsgehad. De resultaten daarvan zijn in deze nota van wijziging neergelegd.

Zoals gezegd roept de onderbrenging van de sociale-zekerheids- en de ambtenarenrechtspraak in eerste aanleg bij de rechtbanken onder meer de vraag op of er termen zijn om ook in de nieuwe, geïntegreerde opzet deelneming door leken-leden aan deze takken van de administratieve rechtspraak voor te schrijven, althans mogelijk te maken.

Het kabinet is tot het oordeel gekomen, dat voor de sociale-zekerheidsrechtspraak en de burgerlijke ambtenarenrechtspraak deze vraag ontkennend moet worden beantwoord, en dat het aantal militaire leden dat kan deelnemen aan de militaire ambtenarenrechtspraak in overeenstemming moet worden gebracht met de militaire straf- en tuchtrechtspraak. Daaraan liggen de volgende overwegingen ten grondslag.

Hoofdregel is, dat rechtspraak door de rechterlijke macht plaatsvindt door tot de rechterlijke macht behorende rechters, dat wil zeggen voor het leven benoemde, juridisch geschoolde, professionele rechters. De onafhankelijkheid van deze rechters, hun juridische scholing en hun professionele rechterlijke attitude staan borg voor de kwaliteit van de rechtspraak. Bovendien is in het perspectief van de integratie van groot belang dat zij op ten minste twee van de drie hoofdterreinen van de rechtspraak (burgerlijk recht, strafrecht en bestuursrecht) inzetbaar zijn, omdat aldus de rechtseenheid tussen de verschillende takken van rechtspraak wordt bevorderd.

De Grondwet laat niettemin toe, dat aan de rechtspraak door de rechterlijke macht wordt deelgenomen door personen die niet tot de rechterlijke macht behoren. Dit zijn de zogenoemde leken-leden, voor wie niet het vereiste van een juridische opleiding geldt en die in de regel ook niet voor het leven worden benoemd en geen professionele rechters zijn. De Staatscommissie Herziening Rechterlijke Organisatie heeft in

deel II van haar Eindrapport betoogd dat voor deelneming door leden aan de rechtspraak door de rechterlijke macht slechts plaats is als de behoefte aan inbreng van de leden-leden in een bepaalde tak van rechtspraak is aangetoond. Naar de opvatting van het kabinet moet dit betekenen dat voor (handhaving van) deelneming door leden-leden aan de rechtspraak door de rechterlijke macht in het algemeen alleen dan aanleiding is, indien de rechtspraak betrekking heeft op geschillen die slechts adequaat kunnen worden beslist als het betrokken rechterlijke college structureel beschikt over zeer specifieke en voor de professionele rechters moeilijk te verwerven deskundigheid inzake en praktijkervaring met de onderliggende materie.

Daarvan is naar het oordeel van het kabinet in de rechtspraak in sociale-zekerheidszaken en in burgerlijke ambtenarenzaken geen sprake. De praktijk bij de raden van beroep/Ambtenarengerechten leert dat in de loop der tijd de materiedeskundigheid primair bij de professionele rechters is geconcentreerd, alsmede dat er geen sprake is van een behoefte aan zeer specifieke deskundigheid waarover de professionele rechters niet zouden (kunnen) beschikken. Dat blijkt ook al uit het feit dat bij de Centrale Raad van Beroep het ontbreken van leden-leden niet als een gemis wordt ervaren. Er is dan ook uit dien hoofde geen aanleiding om de deelneming door leden-leden aan de sociale-zekerheids- en de burgerlijke ambtenarenrechtspraak te continueren. Daarbij speelt tevens een rol dat het om een substantieel aantal zaken binnen de administratieve rechtspraak gaat.

De rechtseenheid binnen de administratieve rechtspraak als geheel is er niet mee gediend als een groot aantal zaken mede wordt behandeld en beslist door personen die niet ook aan andere takken van de administratieve rechtspraak deelnemen. Voorts kan worden opgemerkt dat door de invoering van een integraal verplichte bezwaarschriftprocedure ingevolge de Algemene wet bestuursrecht de bestuurlijke inbreng in het traject voorafgaand aan een mogelijk beroep op de administratieve rechter wordt versterkt.

Voor de rechtspraak in militaire ambtenarenzaken ligt de zaak anders. Daar is naar het oordeel van het kabinet wel sprake van een behoefte aan zeer specifieke en voor de professionele rechters moeilijk te verwerven deskundigheid inzake en praktijkervaring met de onderliggende materie. In concreto betreft het vooral kennis van en inzicht in de militaire organisatie, de werkwijzen die in die organisatie worden gevolgd en de geldende voorschriften en de toepassing daarvan. De mogelijkheid van inbreng van militaire leden kan hier derhalve bezwaarlijk worden gemist. Wel wordt voorgesteld het aantal militaire leden dat kan deelnemen aan de militaire ambtenarenrechtspraak in overeenstemming te brengen met de militaire straf- en tuchtrechtspraak. Concreet betekent dit, dat indien een militaire ambtenarenzaak door een meervoudige kamer (van de rechtbank te 's-Gravenhage) wordt behandeld, deze is samengesteld uit twee professionele rechters, van wie een als voorzitter optreedt, en een militair lid.

In vroeger tijden golden naast specifieke deskundigheid en praktijkervaring nog andere algemene overwegingen om leden-leden aan de rechtspraak in bepaalde categorieën geschillen te laten deelnemen, met name het versterken van de vertrouwensband tussen de rechter en de justitiabelen en voor zover het de administratieve rechtspraak betreft het accentueren dat rechter en administratie geen tegenstelling vormen. Op grond van deze overwegingen werd veelal tevens voorgeschreven dat de leden-leden afkomstig moesten zijn uit dan wel moesten worden voorgedragen door bepaalde maatschappelijke groeperingen of eventueel ministeries.

Deze andere overwegingen voor lekenrechtspraak zijn thans achterhaald. Ik verwijs in dezen met name naar de wetgeschiedenis van de Wet van 12 maart 1986 (Stb. 99) tot wijziging van de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie, in het bijzonder naar het advies van de Raad van State, het nader rapport en het advies van de Organisatie-Commissie van de Sociaal-Economische Raad (SER). Bij deze wet is de deelneming door leken-leden aan de rechtspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven beëindigd. Het past in de lijn van deze ontwikkelingen, ook in de sociale-zekerheidsrechtspraak en de burgerlijke ambtenarenrechtspraak deze koers te volgen.

Ten slotte is bezien of er, in afwijking van de hoofdregel, niettemin gronden zijn om voor sociale-zekerheidszaken en burgerlijke ambtenarenzaken lekenrechtspraak voor te schrijven. Voor de sociale-zekerheidsrechtspraak geldt dat het feit dat, voor zover het de werknemersverzekeringen betreft, de premies daarvoor grotendeels worden opgebracht door werkgevers en werknemers, eertijds een belangrijke rol heeft gespeeld bij de organisatie van de raden van beroep. Wat er zij van de intrinsieke waarde van deze overweging, in elk geval komt daaraan thans aanzienlijk minder gewicht toe. Ten eerste is de sociale-zekerheidsrechtspraak niet beperkt tot geschillen over premies (en uitkeringen) betreffende de werknemersverzekeringen; geschillen over uitkeringen betreffende volksverzekeringen nemen een even belangrijke plaats in. Ten tweede hebben veel geschillen geen betrekking op sociale-verzekeringsuitkeringen maar op verstrekkingen in het kader van de sociale voorzieningen. Ten derde is wetgeving tot stand gebracht inzake uitkeringsregelingen met een afwijkende financiering, zoals de Toeslagenwet. Uit het voorgaande volgt dat er heden ten dage ook geen bijzondere overwegingen meer zijn voor deelneming door leken-leden aan de sociale-zekerheidsrechtspraak. Datzelfde geldt voor de burgerlijke ambtenarenrechtspraak.

Omtrent het kabinetsvoornemen in dezen ten aanzien van de sociale-zekerheidsrechtspraak is op 18 juli 1990 advies gevraagd aan de SER. Het advies, gedateerd 15 februari 1991, is bij brief van 1 maart 1991 aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en mij aangeboden. De SER is tot een verdeeld advies gekomen.

De kroonleden kunnen zich verenigen met het kabinetsvoornemen. Dit deel van de raad ziet de deelneming van op voordracht van organisaties van werkgevers en van werknemers benoemde leken-leden aan de sociale-zekerheidsrechtspraak als een oneigenlijk element in de rechterlijke organisatie. Deze betrokkenheid van leken-leden laat zich verklaren op historische gronden, maar blijkt in de praktijk van betrekkelijk ondergeschikte betekenis te zijn. Dit deel hecht ook op het terrein van de sociale zekerheid aan een zuivere plaatsbepaling van de rechtspraak naast wetgeving en bestuur. Consequentie daarvan is dat, waar aan werkgevers- en werknemersorganisaties in de uitvoering van de sociale verzekeringen een centrale positie is toegekend, deze organisaties niet betrokken behoren te zijn bij benoemingen bij rechtsprekende colleges. De redenen die destijds bij de invoering van het lekenelement in de sociale-zekerheidsrechtspraak een rol hebben gespeeld zijn, aldus dit deel van de raad, achterhaald. Daarvoor in de plaats zijn geen andere doorslaggevende argumenten te noemen. Integendeel, de toenemende werkdruk op de rechterlijke macht en de toenemende complexiteit van de geschillen maken dat de nadruk steeds meer komt te liggen op een doelmatige rechtspleging waarin onafhankelijkheid, deskundigheid en professionaliteit voorop staan. In deze context ligt deelneming van leken-leden niet langer in de rede. Dit deel verwacht niet dat afschaffing van het lekenelement tot een verschraling van de oordeelsvorming zal leiden

of tot een verhoging van procesdrempels. Het wijst erop, dat op het terrein van de sociale-zekerheidsrechtspraak de opstelling van de rechter niet lijdelijk is. Verder is via rapportages door (medische of arbeids)deskundigen of in de vorm van voorprocedures de inbreng van sociale aspecten die van belang zijn voor de oordeelsvorming gewaarborgd. Los daarvan is dit deel van mening dat voor zover maatschappelijke organisaties zich een taak toekennen bij de bevordering van een optimale rechtsbescherming, het veeleer in de rede ligt dit tot uitdrukking te brengen in een optimale ondersteuning van de justitiabele door de eigen rechtskundige diensten.

De ondernemersleden en de werknemersleden zijn van mening dat aan de betrokkenheid van leken-leden in de rechtspraak op het terrein van de sociale zekerheid een positieve waardering moet worden gegeven. Sociale-zekerheidsgeschillen zijn naast juridische geschillen ook in sociaal opzicht vaak gecompliceerde geschillen, waarin niet alleen een juridisch-technische oordeelsvorming maar ook een oordeelsvorming over maatschappelijke aspecten en arbeidsverhoudingen een belangrijke rol speelt. De inbreng van maatschappelijke ervaring en rijpheid via leden bij wie de juridische discipline niet voorop staat, kan dan bijdragen tot een meer afgewogen en betrokken besluitvorming, hetgeen dit deel van de raad van groot belang acht voor de toepassing van de sociale-zekerheidswetgeving en de kwaliteit van de rechtsbescherming. De tot nu toe gehanteerde motieven voor leken-leden bij de raden van beroep doen in dat verband nog steeds opgeld, zij het dat het accent in de loop van de tijd minder is komen te liggen op deskundigheid en meer op algemeen maatschappelijke ervaring en betrokkenheid. Deze kunnen volgens dit deel het best tot uitdrukking worden gebracht indien de betrokken leden worden voorgedragen door organisaties van werkgevers en van werknemers. Daarbij heeft het verleden uitgewezen dat de aldus benoemde leden geenszins problemen hebben opgeroepen voor een onafhankelijke oordeelsvorming binnen de raden van beroep. Ook van politisering in de rechtspraak is geen sprake geweest. Naar de mening van dit deel van de raad ligt dit na de overheveling van de rechtspraak in sociale-zekerheidszaken naar de rechtbanken niet anders. Integendeel, de beoogde verhoging van doelmatigheid en capaciteit door professionalisering van de rechtspraak kan ook een risico van verschraling van de oordeelsvorming en verhoging van procesdrempels inhouden, hetgeen door de aanwezigheid en de deelneming van leken-leden kan worden tegengegaan. Een verdergaande beperking van de rol van leken-leden zoals thans wordt voorgesteld door het kabinet wijst dit deel dan ook af.

In het standpunt van de werkgevers- en de werknemersleden worden de taak en de kwaliteiten van de professionele rechter miskend. Het standpunt impliceert uiteindelijk, dat de rechter geschillen uitsluitend juridisch-technisch beoordeelt en dat deze de noodzakelijke (algemene) maatschappelijke ervaring, rijpheid en betrokkenheid, in elk geval voor zover het gaat om het beslissen van sociale-zekerheidszaken, ontbeert, welke pijnlijke lacunes bij uitstek zouden kunnen worden opgevuld door door de organisaties van werkgevers en werknemers voorgedragen leken-leden. De werkelijkheid is gelukkig anders. Bij de selectie van rechters wordt, behalve uiteraard op een adequaat juridisch niveau, in het bijzonder gelet op een maatschappelijke achtergrond en maatschappelijke ervaring en rijpheid die het mogelijk maken de veelheid en variëteit aan zaken binnen de grenzen van het recht op afgewogen wijze en met gezag te beslissen. Een risico van verschraling van de oordeelsvorming acht het kabinet dan ook in het geheel niet aanwezig, integendeel. Ook vermag het niet in te zien waarom de beëindiging van de deelneming door leken-leden tot een verhoging van de proces-

drempels zou leiden. Voorts gaan deze leden er kennelijk van uit dat sociale-zekerheidszaken een unieke categorie van geschillen vormen omdat zij in sociaal opzicht vaak gecompliceerd zouden zijn en een bijzondere kennis van arbeidsverhoudingen vereisen. Nog afgezien van het feit dat dit betoog slechts op een zeer beperkt deel van de sociale-zekerheidsgeschillen betrekking lijkt te hebben, kan het ook voor dat terrein geen dienst doen als pleidooi voor handhaving van de deelneming door leken-leden. Immers, de ervaring heeft geleerd dat deze geschillen in doorsnee in sociaal opzicht niet meer of minder gecompliceerd zijn dan zeer vele andere geschillen. Voorts is wat de burgerlijke arbeidsrechtspraak betreft nimmer gebleken van een structureel gebrek bij de rechters aan kennis van arbeidsverhoudingen. Er is geen reden om aan te nemen dat dat wat de sociale-zekerheidsrechtspraak betreft anders zou zijn. Het zal duidelijk zijn dat het betoog van de ondernemersleden en de werknemersleden het kabinet niet tot een ander standpunt heeft gebracht en dat het kabinet zich gesterkt weet door de argumenten van de kroonleden.

Omtrent het kabinetsvoornemen in dezen ten aanzien van de burgerlijke ambtenarenrechtspraak is overleg gevoerd met de centrales van overheidspersoneel. Bij brief van 7 maart 1991 hebben de centrales uiteindelijk bedenkingen geuit. Deze zijn in de brief niet nader gespecificeerd, doch in het overleg is naar voren gekomen dat zij vergelijkbaar zijn met hetgeen van de zijde van de werkgevers- en de werknemersleden in het hiervoor behandelde SER-advies naar voren is gebracht.

De slotsom moet zijn, dat bij gelegenheid van de integratie van de raden van beroep/Ambtenarengerechten en de rechtbanken de rechtspraak in sociale-zekerheidszaken en in burgerlijke ambtenarenzaken geheel in handen van tot de rechterlijke macht behorende rechters wordt gelegd.

Het schrappen van de leken-leden uit de Beroepswet noopt tot heroverweging van de deelneming door leken-leden aan de rechtspraak door het College van beroep studiefinanciering, ook al is dit college op dit moment nog niet bij de integratie betrokken: de institutionele en processuele bepalingen in de Wet op de studiefinanciering zijn immers ontleend aan de Beroepswet. Voorgesteld wordt, ook voor het College van beroep studiefinanciering over te schakelen op integrale professionele rechtspraak, nu er geen overwegingen zijn die in een andere richting wijzen.

De voorstellen hebben de instemming van de rechterlijke macht en de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak.

3. Samenstelling van de rechterlijke colleges

De Wet op de samenstelling van de burgerlijke gerechten bevat een opsomming van de verschillende soorten rechterlijke ambtenaren bij de tot de rechterlijke macht behorende gerechten alsmede een vermelding van de maximaal toegestane aantallen rechterlijke ambtenaren bij de verschillende colleges. Voor de, niet tot de rechterlijke macht behorende, raden van beroep en de Centrale Raad van Beroep bevat de Beroepswet vergelijkbare bepalingen. Voor andere niet tot de rechterlijke macht behorende gerechten, zoals het College van Beroep voor het bedrijfsleven en het College van beroep studiefinanciering, bevat de wet alleen bepalingen over de soorten en niet over de aantallen rechterlijke ambtenaren. Teneinde tegemoet te komen aan de wens een meer slagvaardig benoemingsbeleid ten aanzien van de rechterlijke ambtenaren te kunnen

voeren, is bij de Wet van 17 oktober 1978 (Stb. 564) artikel 5a in de Wet op de samenstelling van de burgerlijke gerechten opgenomen. Hiermee werd de bevoegdheid gecreëerd, bij algemene maatregel van bestuur (via de zogenoemde voorhangprocedure) de in die wet genoemde maximale aantallen vice-presidenten van en rechters in de rechtbanken en kantonrechters te verhogen. In dezelfde wet werden de tot dan toe wettelijk vastgelegde maximale aantallen raadsheren-, rechters- en kantonrechters-plaatsvervangers, alsmede de maximale aantallen leden van de parketten en (substituut-)griffiers geschrapt. Artikel 5a is in artikel 4, tweede lid, en artikel 31, tweede lid, van de Beroepswet van overeenkomstige toepassing verklaard op de met rechtspraak belaste leden van de raden van beroep onderscheidenlijk de Centrale Raad van Beroep, met uitzondering van de plaatsvervangers.

Thans wordt bij gelegenheid van de integratie van de raden van beroep/Ambtenarengerechten en de rechtbanken voorgesteld de regeling op het niveau van de formele wet te beperken tot het opsommen van de soorten rechterlijke ambtenaren bij de desbetreffende gerechten. De bepalingen over de maximaal toegestane aantallen komen in de nieuwe opzet in de wet – met uitzondering van de bepalingen over de Hoge Raad en het openbaar ministerie bij de Hoge Raad – te vervallen, terwijl het huidige artikel 5a wordt vervangen door de bepaling dat bij koninklijk besluit de maximaal toegestane aantallen worden vastgesteld. In artikel 31, tweede lid, van de Beroepswet wordt ten aanzien van de Centrale Raad van Beroep een overeenkomstige bepaling voorgesteld. Het voorstel vindt zijn grondslag in de wens een flexibeler benoemingsbeleid, dat inspeelt op de werkdruk van de rechterlijke colleges en de werkverdeling tussen de gerechten, verder te bevorderen. Daaraan bestaat in de praktijk een dringende behoefte. Voorts zal het voorstel, waarop door de rechterlijke macht en de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak is aangedrongen, tot een vermindering van werklast voor het Ministerie van Justitie, de Raad van State en de Staten-Generaal leiden.

Overwogen is, af te zien van enige regeling van de maximaal toegestane aantallen rechterlijke ambtenaren. De ratio voor een (wettelijke) regeling daarvan is van oudsher gezocht in het streven de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht ten opzichte van het bestuur te verzekeren. Met name zou aldus worden voorkomen dat de regering door het bijbenoemen van haar welgevallige rechters in een bepaald college de rechtspraak van dat college in de door haar gewenste richting zou kunnen sturen («packing the court»). Deze overweging is in de Nederlandse situatie van zeer betrekkelijke waarde. Onze rechterlijke colleges oordelen immers niet in pleno maar in kamers. Bovendien geschiedt benoemingen op aanbeveling van het desbetreffende college. Dat de wetgever zelf de relativiteit van deze gedachte is gaan onderkennen, blijkt uit regelingen zoals die in de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie ten aanzien van het College van Beroep voor het bedrijfsleven en in de Wet op de studiefinanciering ten aanzien van het College van beroep studiefinanciering. Daarin is niet voorzien in een wettelijke maximering van het aantal rechters. Dit alles leidde tot de conclusie, dat van enige regeling ter zake op inhoudelijke gronden zou kunnen worden afgezien. Daarbij speelt tevens een rol, dat het gewone instrumentarium waarover de Staten-Generaal in het parlementaire stelsel beschikken, afdoende waarborgen biedt voor het kunnen bewaken van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in relatie tot het bestuur. Niettemin is toch gekozen voor het handhaven van enige regeling ter zake, nu niet met zekerheid kan worden vastgesteld of het geheel afzien daarvan zou stroken met artikel 116, tweede lid, van de

Grondwet. Een bijkomend voordeel van het nu voorgestelde stelsel is, dat wijzigingen in de maximaal toegestane aantallen voor de Staten-Generaal door de voorgeschreven bekendmaking van de desbetreffende koninklijke besluiten onmiddellijk zichtbaar blijven.

Ten aanzien van de Hoge Raad is er op dit moment geen aanleiding om de bestaande situatie te wijzigen. Onder meer de bijzondere positie van de Hoge Raad als cassatierechter, de afwijkende wijze van de vorming en bezetting van de kamers van de Hoge Raad, de in artikel 119 van de Grondwet aan de Hoge Raad opgedragen taak, de onwenselijkheid van de mogelijkheid van een ongebreidelde uitbreiding van de Hoge Raad en de gewenste parallelle in dezen met de Hoge Colleges van Staat pleiten voor vastlegging in de formele wet van het maximale aantal leden van dit college. Ten aanzien van de leden van het openbaar ministerie bij de Hoge Raad geldt mutatis mutandis hetzelfde.

ARTIKELSGEWIJS

Onderdelen A en B

Deze wijzigingen sluiten aan op het vervallen van artikel 10 van de Wet op de rechterlijke organisatie en het daarmee samenhangende schrappen van artikel 12, eerste lid, onderdeel d.

Onderdeel D; onderdeel G, onder 14

Onderdeel D bevat de wijzigingen in de Wet op de samenstelling van de burgerlijke gerechten die nodig zijn ter uitvoering van het voornemen, de regeling van de maximaal toegestane aantallen rechters bij de gerechtshoven, de rechtbanken en de kantongerechten te wijzigen. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt de artikelen te moderniseren. Verder is in artikel 2 opgenomen datgene wat thans in het Besluit van 14 juli 1989 (Stb. 315) houdende vaststelling van het aantal raadsheren en advocaten-generaal in buitengewone dienst bij de Hoge Raad is vermeld. Dit besluit zal, in het kader van de algemene maatregel van bestuur die als sequeel van het onderhavige wetsvoorstel is voorbereid, worden ingetrokken.

In onderdeel G, onder 14, zijn de consequenties van een en ander voor de Centrale Raad van Beroep verwerkt.

Onderdeel E, onder 1; onderdeel G, onder 2

Bij de voorbereiding van de hiervoor bedoelde algemene maatregel van bestuur is gebleken dat de voorgestelde artikelen 4, derde lid, van de Ambtenarenwet 1929 en 1, derde lid, van de Beroepswet optimaal aan hun doel beantwoorden als daarin wordt ingevoegd «, onderscheidenlijk de arrondissementsrechtbank,». Aldus wordt een groot aantal wijzigingen in algemene maatregelen van bestuur en andere regelingen vermeden. Voor het voorgestelde artikel 1, vierde lid, van de Beroepswet geldt een overeenkomstige redeneving.

Onderdeel E, onder 2; onderdeel G, onder 3

Deze toevoegingen hangen samen met de op stapel staande wijziging van de rechterlijke indeling per 1 januari 1993. Het daartoe strekkende wetsvoorstel regelt onder meer de overgang van het kanton Deventer van het arrondissement Zutphen naar het arrondissement Zwolle. Het

rechtsgebied van de raad van beroep/Ambtenarengerecht te Zwolle omvat thans tevens het kanton Deventer. Als gevolg van het onderhavige wetsvoorstel zou de rechtbank te Zutphen per 1 januari 1992 bevoegd worden voor de sociale-zekerheids- en de ambtenarenzaken uit het kanton Deventer, waarna per 1 januari 1993 de rechtbank te Zwolle weer bevoegd zou worden. Een dergelijke gang van zaken is natuurlijk niet aanvaardbaar. Daarom wordt nu bepaald dat de rechtbank te Zwolle ter zake bevoegd is, zodat de feitelijke situatie niet verandert.

Onderdeel E, onder 3 tot en met 10; onderdeel J

De voorgestelde wijzigingen in de Ambtenarenwet 1929 hangen samen met de beëindiging van de deelneming door leken-leden aan de burgerlijke ambtenarenrechtspraak. Zij komen neer op het schrappen van alle bepalingen waarin de positie van de leken-leden is geregeld. De wet (en dit wetsvoorstel) ondergaan hierdoor een aanzienlijke vereenvoudiging.

Ook artikel 22 kan bij nader inzien vervallen, aangezien artikel 7 van de Wet op de bezoldiging van de rechterlijke ambtenaren voorziet in een vergoeding van reis- en verblijfkosten. In dat artikel worden het Reisbesluit 1971 en de daarop gebaseerde Reisbeschikkingen Nederland en Buitenland op de rechterlijke ambtenaren van overeenkomstige toepassing verklaard. Artikel 10 van het Besluit rechtspraak in ambtenarenzaken juncto artikel 25 van het Beroepsreglement bevat een soortgelijke voorziening. Deze bepalingen zullen worden geschrapt. Het voorgestelde artikel 23d van de Ambtenarenwet 1929 voorziet in een vervangende bepaling voor de Centrale Raad van Beroep.

Onderdeel J bevat onder meer de wijzigingen in het overgangsrecht die voortvloeien uit het beëindigen van de deelneming door lekenleden aan de burgerlijke ambtenarenrechtspraak. Het voorgestelde artikel XVII, achtste lid, voorziet er nu kort gezegd in dat de zittende leden van de Ambtenarengerechten die niet reeds deel uitmaken (of ingevolge artikel VI van het onderhavige wetsvoorstel zullen uitmaken) van de desbetreffende rechtbank en die voldoen aan de benoemingsvereisten voor rechters, van rechtswege worden benoemd tot rechter-plaatsvervanger in die rechtbank. Aldus blijven de opgebouwde ervaring en expertise behouden. Overwogen is, de zittende leden die niet aan de bedoelde benoemingsvereisten voldoen, van rechtswege te benoemen tot rechter-plaatsvervanger voor de resterende duur van de benoemingstermijn van zes jaar. Daaraan staat echter in de weg de bepaling in artikel 117, eerste lid, van de Grondwet, dat de leden van de rechterlijke macht met rechtspraak belast voor het leven worden benoemd.

Onderdeel F

Artikel 5, eerste lid, van de Militaire Ambtenarenwet 1931 wordt aangepast aan de gewijzigde samenstelling, zoals in onderdeel 2 van het algemeen deel van deze toelichting beschreven en gemotiveerd. Een meervoudige kamer bestaat aldus voortaan uit twee professionele rechters, van wie een als voorzitter optreedt, en een militair lid. Verder is de benoemingstermijn in overeenstemming gebracht met artikel 6, derde lid, van de Wet militaire strafrechtspraak. De overige wijzigingen houden verband met het vervallen van bepalingen in de Ambtenarenwet 1929 door de beëindiging van de deelneming door leken-leden aan de burgerlijke ambtenarenrechtspraak en met de noodzakelijke wijzigingen die in het Besluit rechtspraak in ambtenarenzaken zullen worden aangebracht.

Als gevolg hiervan moest een aantal bepalingen nu in de Militaire Ambtenarenwet 1931 worden uitgeschreven.

Onderdeel G, onder 1, 4 tot en met 12, 15 en 16

De voorgestelde wijzigingen in de Beroepswet zijn het gevolg van het beëindigen van de deelneming door leken-leden aan de sociale-zekerheidsrechtspraak.

Anders dan ten aanzien van de leken-leden van de Ambtenarengerechten wordt voor de leken-leden van de raden van beroep niet voorgesteld degenen die voldoen aan de benoemingsvereisten voor rechters, van rechtswege te benoemen tot rechter-plaatsvervanger. Reeds de titel waarop zij als leken-lid van de raad van beroep zijn benoemd, namelijk op voordracht van een organisatie van werkgevers onderscheidenlijk werknemers, staat daaraan in de weg.

Ook artikel 28 van de Beroepswet kan vervallen, aangezien artikel 7 van de Wet op de bezoldiging van de rechterlijke ambtenaren voorziet in een vergoeding van reis- en verblijfkosten. Het voorgestelde artikel 40e van de Beroepswet voorziet in een vervangende bepaling voor de Centrale Raad van Beroep.

De aanpassing van artikel 81, tweede lid, is noodzakelijk aangezien de Rechtsgebiedregeling (Beroepswet) zal worden ingetrokken.

Onderdeel I; onderdeel J

Onderdeel I bevat de wijzigingen in de Wet op de studiefinanciering als gevolg van de beëindiging van de deelneming door leken aan de rechtspraak door het College van beroep studiefinanciering, alsmede van de voorgestelde wijzigingen in de Beroepswet en de in het Beroepsreglement aan te brengen wijzigingen. In veel gevallen moesten thans nog elders opgenomen bepalingen in de Wet op de studiefinanciering worden uitgeschreven.

Het in onderdeel J voorgestelde artikel XVII, tiende lid, bevat het overgangsrecht voor het College van beroep studiefinanciering.

Overeenkomstig het ten aanzien van de leken-leden van de Ambtenarengerechten bepaalde wordt voor de leken-leden van het College voorgesteld dat zij van rechtswege worden benoemd tot plaatsvervangend lid van het College, uiteraard mits zij voldoen aan de benoemingsvereisten.

Onderdeel K

Deze twee aanvullingen op de overgangsbepalingen van het wetsvoorstel zijn in de memorie van antwoord toegelicht.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin